

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
OPĆINA TEŠANJ
OPĆINSKI NAČELNIK**

NACRTA BUDŽETA ZA 2022. GODINU

SADRŽAJ:

1. NACRT BUDŽETA ZA 2022. GODINU	1
2. PRAVNI OSNOV	11
3. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ODLUKE	11
4. UVODNE NAPOMENE	11
5. PROCJENA PRIHODA I PRIMITAKA	12
5.1. Porezni prihodi	13
5.2. Neporezni prihodi	14
5.3. Tekući grantovi	15
5.4. Kapitalni grantovi	15
5.5. Prenesena sredstva	16
5.6. Kreditno zaduženje	16
6. RASPORED RASHODA I IZDATAKA	16
6.1. Sredstva za bruto plate i naknade	18
6.2. Sredstva za materijal, energiju i usluge	18
6.3. Tekući grantovi (transferi), kamate i rezerva	19
6.4. Kapitalni grantovi (transferi) i izdaci	20
6.5. Povrat sredstava finansiranja	22
7. NAREDNE AKTIVNOSTI	23

1. PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za donošenje budžeta Općine je sadržan u članu 32. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18 i 11/19) i članu 13. Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 49/06).

2. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ODLUKE

Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine definisano je da nakon Vladinog (Općinski načelnik) razmatranja Premijer (Općinski načelnik) dostavlja Parlamentu (Općinsko vijeće) nacrt budžeta za sljedeću fiskalnu godinu najkasnije do 5. novembra tekuće godine. Zakonom o principima lokalne samouprave definisano je da Vijeće u okviru svojih nadležnosti usvaja budžet i izvještaj o izvršenju budžeta jedinice lokalne samouprave.

3. UVODNE NAPOMENE

Aktivnosti na izradi budžeta za 2022. godinu su započele u februaru 2021. godine i odvijale su se prema utvrđenom "Budžetskom kalendaru". Prema instrukcijama koje su upućene budžetskim korisnicima iz općinskog Registra, prikupljeni su zahtjevi svih službi i drugih korisnika, na osnovu kojih je sačinjen "Dokument okvirnog budžeta Općine Tešanj za period 2022.- 2024. godine" (u daljem tekstu DOB). DOB predstavlja trogodišnju procjenu prihoda i primitaka i projekciju rashoda i izdataka sa finansiranjem i isti je objavljen na web stranici Općine Tešanj.

Po usvajanju DOB-a provedene su aktivnosti na izradi nacrta za 2022. godinu, ponovo na bazi zahtjeva budžetskih korisnika obuhvaćenih Registrom. Nacrt je proizašao iz nove procjene ostvarenja prihoda za tekuću godinu, procjene realizacije projekata u tekućoj godini, osnovnih makroekonomskih pokazatelja vezanih za privredne tokove, zapošljavanje, inflaciju, najavljenih izmjena zakonske regulative, visine i dinamike otplata vanjskog duga Federacije BiH i drugog.

U ovom momentu je pripremljen dokument koji će u mnogome pretrpjeti izmjene kroz predstojeću javnu raspravu i obezbjeđenje dodatnih elemenata za izradu budžeta, a prije svega vezano za nove projekcije, status započetih projekata, te informacije o grantovima viših nivoa vlasti i namjenskim sredstvima iz drugih budžeta uopšte.

U uvodnom dijelu su izdvojeni slijedeći bitni elementi:

- Ukupan budžet u nacrtu za 2022. godinu iznosi **20.490.000,00 KM**.
- Bez kreditnog zaduženja i prenesenih sredstava budžet iznosi **16.730.000,00 KM**.
- Planirano kreditno zaduženje za 2022. godinu iznosi **1.800.000,00 KM**.
- Planirani akumulirani suficit za 2022. godinu (prijenos viška prihoda nad rashodima) iznosi **1.960.000,00 KM**.
- Tekući budžet koji obuhvata samo porezne i neporezne prihode iznosi **12.363.000,00 KM**.

Nakon usvajanja nacrta budžeta, provođenja javne rasprave i po obezbjeđenju dodatnih informacija po pitanju realizacije usvojenih projekata, odobravanja i doznake sredstava viših nivoa vlasti i donatora, te po pitanju izmjene zakonske regulative Služba za finansije, privredu, komunalne i inspeksijske poslove će sačiniti prijedlog budžeta koji će pružiti sve informacije neophodne za usvajanje konačnog dokumenta.

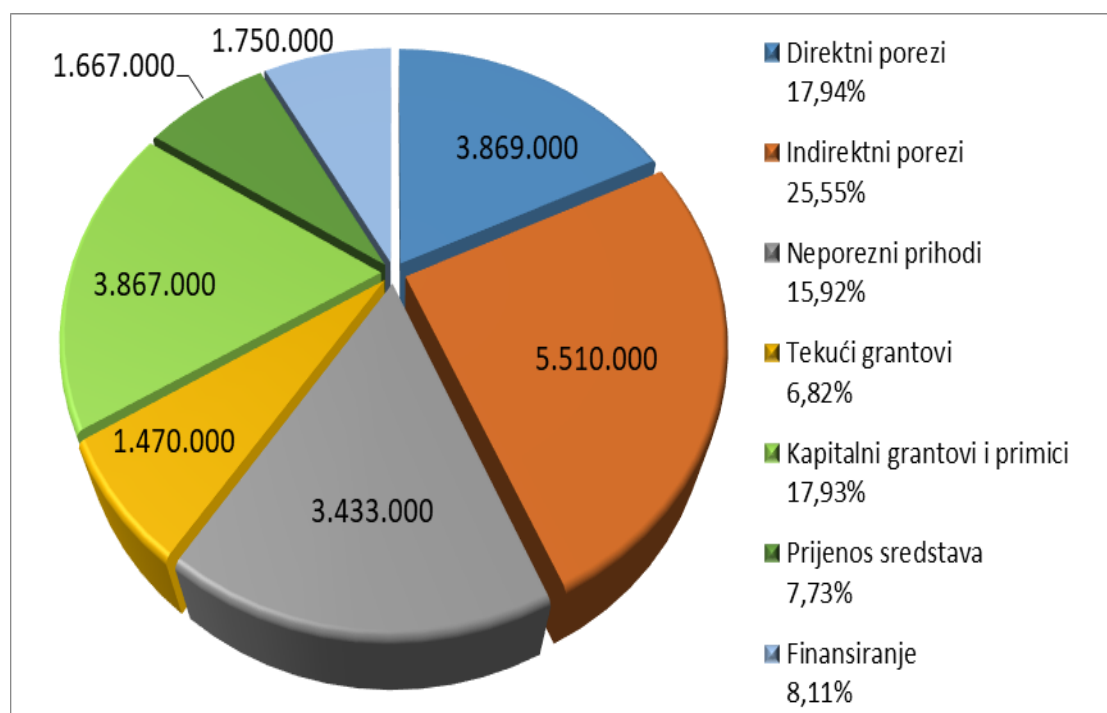
4. PROCJENA PRIHODA, PRIMITAKA I FINANSIRANJA

Prihodi, primici i finansiranje za narednu budžetsku godinu su projicirani u manjem obimu u odnosu na rebalansirani iznos 2021. godine. Razlozi umanjjenja i restriktivnijeg planiranja u ovom momentu su navedeni u obrazlaganju pojedinačnih grupa prihoda i primitaka (prihodi od indirektnih poreza i drugo).

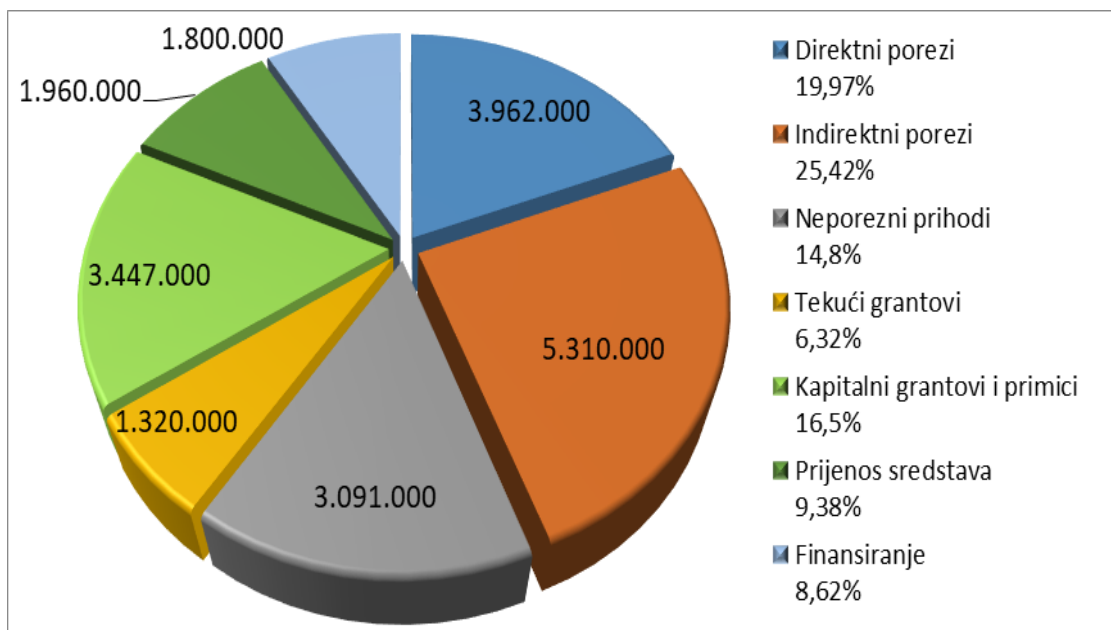
Strukture prihodovne strane budžeta je iskazana u narednom tabelarnom i grafičkom pregledu:

R. br.	Vrsta prihoda – primitka	Rebalansirani plan za 2021. godinu	Procent 3/suma	Plan za 2022. godinu	Procent 5/suma
1	2	3	4	5	6
1.a	Direktni porezi	3.097.000	15,62%	3.175.000	17,48%
1.b	Indirektni porezi	4.860.000	24,51%	5.020.000	27,64%
2	Neporezni prihodi	2.626.000	13,24%	2.892.000	15,92%
3	Tekući grantovi	2.010.000	10,14%	1.550.000	8,53%
4	Kapitalni grantovi i primici	4.679.000	23,60%	3.097.000	17,05%
5	Prijenos sredstava	558.000	2,81%	930.000	5,12%
6	Finansiranje	2.000.000	10,09%	1.500.000	8,26%
	SVEGA PRIHODI I PRIMICI	21.566.000	100,00%	20.890.000	100,00%

Tabela 1. - Struktura prihoda i primitaka za 2021. i 2022. godinu

Grafikon 1. - Struktura prihoda i primitaka za 2021. godinu

Grafikon 2. - Struktura prihoda i primitaka za 2022. godinu

4.1. POREZNI PRIHODI

Porezni prihodi predstavljaju najvažniji izvor sredstava općinskog budžeta.

Za narednu godinu su projicirani na nivou od **9.272.000,00 KM**.

Oni sada čine 45,25% ukupnog budžeta, odnosno 55,42% budžetskih prihoda bez finansiranja (kreditnog zaduženja) i prenesenih sredstava. Sastoje se od direktnih (porez na dohodak, porez na imovinu i dr.) i indirektnih poreza (porez na potrošnju – PDV, carine, akcize i prihodi koji pripadaju Direkciji za ceste).

- Indirektni porezi

Općina Tešanj se ponovo susreće sa problemom umanjenja prihoda od indirektnih poreza. Za narednu godinu je novim Uputstvom Federalnog ministarstva finansija koeficijent za raspodjelu općine Tešanj ponovo umanjen, kao što je to učinjeno i 2019. godine. Ovo umanjenje sada iznosi 10,3% pripadajućih prihoda. U konačnici to znači gubitak sredstava od 530.000 KM za 2022-tu i sve naredne budžetske godine.

Po tom pitanju Općinski načelnik kontinuirano poduzima niz aktivnosti, tako da smo, samo tokom ove godine, pokrenuli slijedeće postupke:

- Inicijativa prema Savezu općina i gradova FBiH (februar 2021. godine),
- Apelacija Ustavnom sudu Federacije BiH vezano za dodatak od 20% JLS sa više od 60.000 stanovnika (mart 2021. godine),
- Inicijativa prema Vladi Federacije BiH i Federalnom ministarstvu finansija vezano za primjenu indeksa razvijenosti (maj 2021. godine) i
- Apelacija Ustavnom sudu Federacije BiH vezano za primjenu indeksa razvijenosti (juni 2021. godine).

Zbog toga smo, u okviru projekcije za nacrt budžeta planirali smanjenje stavke prihoda od indirektnih poreza, tako da sada iznose 4.640.000 KM, što predstavlja smanjenje u odnosu na 2021. godinu za 250.000,00 KM.

Ukoliko gore navedene aktivnosti (inicijative i apelacije) budu blagovremeno realizovane, ova stavka bi se uvećala na 5.170.000,00 KM.

Ova vrsta prihoda i dalje čini najvažniji dio općinskog budžeta i od izuzetne važnosti je da se njegova procjena vrši na realnim osnovama i pokazateljima. Ova podgrupa u strukturi općinskih prihoda sada čini 25,92% ukupnog budžeta, odnosno 31,74% budžetskih prihoda bez finansiranja (kreditnog zaduženja) i prenesenih sredstava.

- Direktni porezi

Za narednu godinu je planiran djelimični rast direktnih poreza od svega 2,4%, odnosno 93.000,00 KM u apsolutnom iznosu.

Rast je planiran na bazi projekcija Federalnog ministarstva finansija, najavljenog daljeg oporavka privrednih tokova i inflacije.

Stavka "Porez na dohodak" predstavlja najvažniji prihod ove podgrupe. U ovoj fazi pripreme budžeta, planiran je rast ove stavke prihoda od 5,45%. Potrebno je istaći da je nakon pada broja zaposlenih u vrijeme stanja prirodne nesreće (pandemija COVID-19), sada već u potpunosti došlo do oporavka privrednih aktivnosti prema pokazatelju broja zaposlenih. To potvrđuje podatak Porezne uprave da je na dan 04.10.2021. godine na teritoriji Tešnja bilo registrovano 13.848 zaposlenih. Do izrade konačnog prijedloga budžeta Služba za finansije će, na bazi informacija koje će se obezbijediti u međuvremenu, izvršiti procjenu ukupnog potencijala stavke i shodno tome dati prijedlog visine sredstava.

S druge strane, "Porez na imovinu" je planiran u nešto većem obimu od rebalansiranog iznosa 2021. godine, budući da se radi o stabilnom izvoru sredstava sa stopom koja se neće mijenjati tokom naredne godine, ali se osnovica oporezivanja konstanto uvećava.

Stavka "Porez na promet nepokretnosti" je planiran u nešto manjem obimu od rebalansiranog iznosa tekuće godine, budući da je ova godina bila rekordna, te da se očekuje djelimičan pad prometa nekretnina nakon naglog porasta usljed postupaka eksproprijacije na trasi autoputa koja prolazi kroz općinu Tešanj.

4.2. NEPOREZNI PRIHODI

Neporezni prihodi čine 14,8% ukupnog budžeta, odnosno 18,04% budžetskih prihoda bez finansiranja (kreditnog zaduženja) i prenesenih sredstava. Sastoje se od tri podgrupe prihoda. Ukupna visina ovih sredstava je planirana u manjem obimu od rebalansiranog iznosa prihoda 2021. godine za 9,96%, odnosno 342.000 KM. Razlog umanjjenja je, prije svega, okončanje postupaka eksproprijacije na trasi autoputa u toku tekuće godine (naplata taksi i naknada od JP Autoceste FBiH). Po ovom osnovu su prihodi tekuće godine bili značajno uvećani, a uvećanje se odnosilo samo na tu godinu kada su usluge provođenja postupaka i pružane.

Predložena rješenja se mogu sagledati putem analize osnovnih podgrupa ove grupe prihoda.

- Prihodi od preduzetničkih aktivnosti i imovine

Ovi prihodi većim dijelom zavise direktno od aktivnosti organa upravo, kao što je slučaj sa prihodima od iznajmljivanja, investiranja i slično. Izuzetak čini stavka "Prihodi od davanja prava na eksploataciju prirodnih resursa, patenata i autorskih prava", koja je uslovljena isključivo procedurom ugovaranja i naplate regulisane u cijelosti od strane Kantona.

Ova podgrupa prihoda predstavlja uobičajen i stabilan izvor prihoda, a za narednu godinu je predviđeno zadržavanje dostignutog nivoa prihoda.

- Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga

Ova podgrupa prihoda čini najveći dio neporeznih prihoda od 89%.

I ovi prihodi većim dijelom zavise direktno od aktivnosti Organa uprave. Iz gore navedenih razloga, završetak postupaka eksproprijacije, prihodi se u planu umanjuju približno na nivo iz 2020. godine. U odnosu na tekuću godinu smanjenje iznosi 9,12%, odnosno 276.000 KM.

Unutar ove podgrupe prihoda došlo je do djelimične izmjene u strukturi, ali bez značajnijeg utjecaja na ukupnu visinu sredstava.

- Novčane kazne i ostali prihodi

Ova podgrupa prihoda svojom visinom predstavlja manje značajnu stavku budžetskih prihoda, budući da čini svega 3,04% neporeznih prihoda, a od 2021. godine u ove prihode su uključena i sredstva od naplate parkinga na teritoriji Tešnja. Sredstva su u odnosu na tekuću godinu umanjena za iznos uplate akumuliranih prihoda iz 2020. godine u tekućoj godini.

Potrebno je napomenuti da u proteklih 8 godina nije vršeno uvećanje stopa ili osnovica za naplatu javnih prihoda.

4.3. TEKUĆI GRANTOVI

Tekući grantovi su planirani na manjem nivou od rebalansiranih prihoda tekuće godine za 10,2%, odnosno 150.000,00 KM. Razlog umanjenja je planirana manja doznaka sredstava iz budžeta ZE-DO kantona, s tim da treba naglasiti da se ne predviđa smanjenje ukupnih izdvajanja za boračke populacije i druge programe na nivou Kantona, nego se mijenja struktura i način transfera. Radi se o tome da se vrše direktne uplate korisnicima, kao u slučaju egzistencionalnih naknada i slično, bez transferisanja općinskim budžetima.

Konačna visina sredstava koja će biti u prijedlogu budžeta će biti definisana po obezbjeđenju informacija o programima ZE-DO kantona.

4.4. KAPITALNI GRANTOVI I PRIMICI

Ova grupa prihoda je planirana u visini od 3.447.000,00 KM, što čini 16,5% ukupnog budžeta. Ovi grantovi su projicirani na manjem nivou od prethodne godine za 10,86%.

Uobičajeno je da se u vrijeme izrade nacrtu budžeta ne raspolaže svim informacijama o visini sredstava koja će biti dodijeljena Općini. Stoga se planiranje stavki, pored postojećih dokumenata, temelji i na procjeni i kandidovanim općinskim projektima i programima. Za ovaj budžet se planira realizacija neutrošenog dijela već ugovorenih sredstava inogranata IPA-2018 fonda i sredstva vodnih naknada iz 2020. godine.

Potrebno je napomenuti da su ova sredstva namjenska i da se odnose na posebne budžetske stavke rashoda i izdataka tako da njihova visina nema utjecaja na tekući dio budžeta i preostale budžetske stavke.

U okviru ove podgrupe, kao i proteklih godina, planirani su različiti vidovi grant sredstava iz inostranstva, fondova, viših nivoa vlasti, mjesnih zajednica i donatora, te od prodaje općinskog zemljišta.

Na bazi postojećih informacija i podnesenih aplikacija projicirana su grant sredstva na iskazanom nivou. Budući da se budžeti viših nivoa vlasti donose paralelno, u provođenju javne rasprave, a do izrade prijedloga budžeta, očekujemo više informacija po pitanju sredstava koja će moći biti odobrena općinskom budžetu.

4.5. PRENESENA SREDSTVA IZ PRETHODNIH GODINA

U ovoj fazi izrade budžeta, planiran je prijenos akumuliranih sredstava u okviru stavke "Prenesena namjenska sredstva Fonda za vatrogastvo i posebne naknade na plate" koja su ostvarena a neutrošena u prethodnim godinama u visini od 690.000,00 KM. Takođe je planiran prijenos sredstava za realizaciju ugovorenih projekata, za dio koji se neće okončati u tekućoj godini u visini od 990.000,00 KM, budući da je rađen rebalans budžeta i da su trenutne procjene da se do kraja godine neće okončati sve planirane aktivnosti, te da će se dio ugovorenih projekata okončati i fakturirati početkom naredne godine. Ova sredstva su planirana na nivou tekuće godine od 990.000,00 KM. Na kraju je projiciran dio sredstava za prijenos u visini od 280.000,00 KM koji čini slobodna budžetska sredstva suficita i koja se raspoređuju u budžetskom dokumentu. Ova sredstva čine sastavni dio nacrtu budžeta za 2022. godinu.

Prilikom izrade prijedloga budžeta definisat će se visina sredstava ukupnog suficita koji će biti uključen u budžet, uključujući i raspoloživa slobodna sredstva za raspodjelu.

4.6. KREDITNO ZADUŽENJE

U ovoj fazi izrade budžeta planirano je povlačenje kreditnih sredstava od 1.800.000,00 KM tokom 2022. godine. Dio sredstava se odnosi na realizaciju već ugovorene gradnje kanalizacione mreže iz tekuće godine, a dio na novu fazu izgradnje.

Do sada je realizovano kreditno zaduženje u visini od 5.267.681,22 KM.

5. RASPORED RASHODA I IZDATAKA

Na osnovu iskazanih zahtjeva općinskih službi i drugih budžetskih korisnika obuhvaćenih općinskim Registrom izvršena je raspodjela sredstava na pojedine grupe rashoda i izdataka.

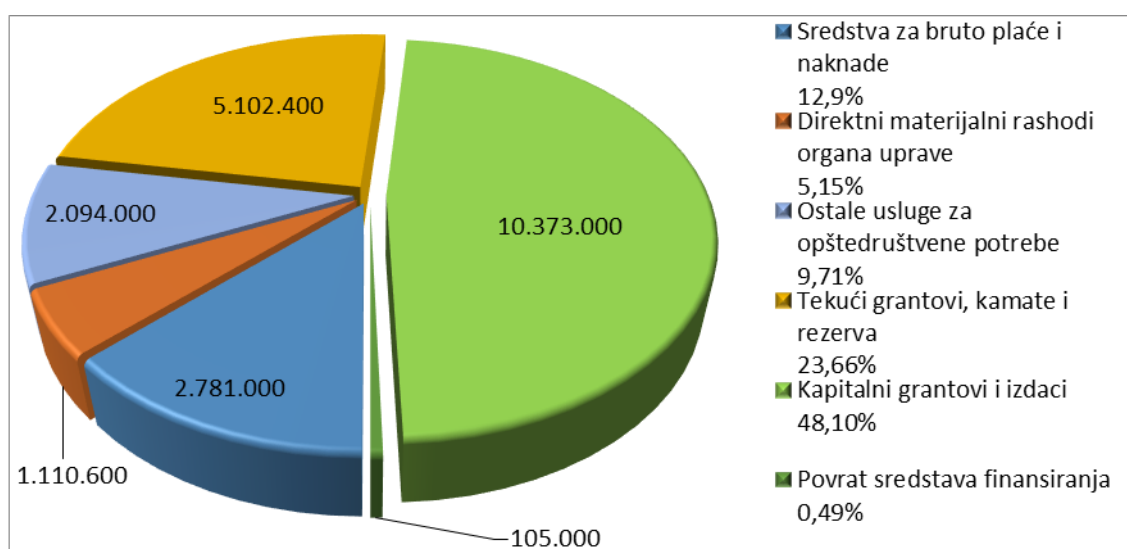
Potrebno je naglasiti da se i ovaj budžet može okarakterisati kao dominantno razvojni. Razvojna komponenta je izražena u dva segmenta. Prije svega, kroz planirana kapitalna ulaganja i kapitalne grantove od 9.700.000,00 KM, a potom i kroz grantove podrške privredi od 700.000,00 KM. Ove dvije grupe čine 49,78% općinskog budžeta. Na ovaj način se obezbjeđuje direktno ili indirektno povrat blizu ½ općinskog budžeta u privredne tokove.

Kao i protekle godine, kroz budžet su planirana sredstva za realizaciju ciljeva Strategije Općine Tešanj i napravljena je direktna veza sa istom. Budžetom je obezbjeđeno funkcionisanje lokalne administracije i mjesnih zajednica; finansiranje ranije uspostavljenih socijalnih izdvajanja sa podrškom svim socijalno osjetljivim kategorijama stanovništva putem ustanova i nevladinog sektora; obezbjeđena je značajna podrška nevladinom sektoru, sportskim i kolektivima kulture, te projektima mladih; izdvajanje dodatnih sredstava za javne ustanove koje se finansiraju iz budžeta viših nivoa vlasti; stipendiranje studija; te poticaji u lokalnoj ekonomiji. Takođe su obezbjeđene komunalne potrebe i održavanje sve veće putne i druge infrastrukture, te druge opštredruštvene potrebe.

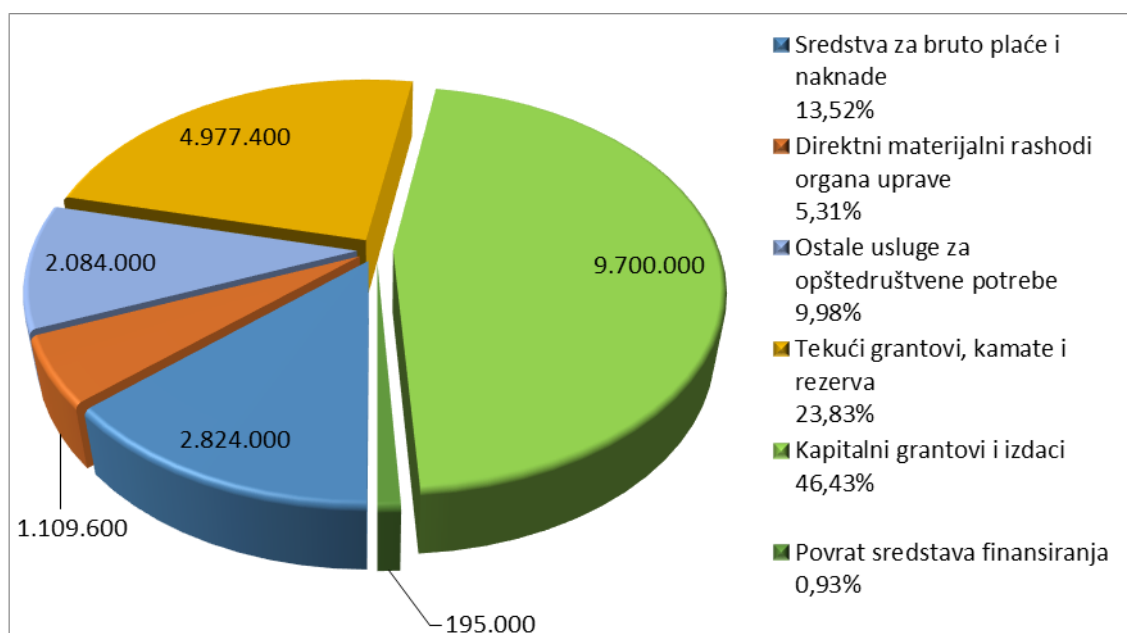
Struktura ukupnih rashoda i izdataka budžeta iskazana je na slijedećem tabelarnom i grafičkom prikazu:

R. br.	Vrsta rashoda i izdataka	Plan za 2021. godinu	Procent 3/suma	Plan za 2022. godinu	Procent 5/suma
1	2	3	4	5	6
1	Sredstva za bruto plaće i naknade	2.781.000	12,90%	2.824.000	13,52%
2.a	Direktni materijalni rashodi organa uprave	1.110.600	5,15%	1.109.600	5,31%
2.b	Ostale usluge za opštredruštvene potrebe	2.094.000	9,71%	2.084.000	9,98%
3	Tekući grantovi, kamate i rezerva	5.102.400	23,66%	4.977.400	23,83%
4	Kapitalni grantovi i izdaci	10.373.000	48,10%	9.700.000	46,43%
5	Povrat sredstava finansiranja	105.000	0,49%	195.000	0,93%
	UKUPNO	21.566.000	100,00%	20.890.000	100,00%

Tabela 2. - Struktura rashoda i izdataka za 2021. i 2022. godinu

Grafikon 3. - Struktura rashoda i izdataka za 2021. godinu

Grafikon 4. Struktura rashoda i izdataka za 2022. godinu

5.1. SREDSTVA ZA BRUTO PLATE I NAKNADE

Ova grupa rashoda je uvećana u odnosu na tekuću godinu za 1,55%. Razlog uvećanja je isključivo planirana popuna upražnjenih sistematizovanih radnih mjesta.

Ova grupa rashoda i dalje procentualno učestvuje sa neuobičajeno malom visinom u ukupnom Budžetu u odnosu na druge jedinice lokalne samouprave u FBiH. Ona u strukturi Budžeta sada čini tek 13,52%, iako je u većini lokalnih samouprava taj procent iznad 20%. Ističemo da pojedine općine i gradovi približnih karakteristika naše Općine, troše i više od ¼ budžeta na plate i naknade uposlenih.

5.2. SREDSTVA ZA MATERIJAL, ENERGIJU I USLUGE

U okviru ove grupe rashoda planirano je zadržavanje sredstava na nivou iz 2021. godine, uz neznatno umanjnje od 0,34%, odnosno 11.000,00 KM.

U okviru ove grupe rashoda podgrupa "Direktni materijalni rashodi Organa uprave" su planirani sa umanjnjem od svega 1.000,00 KM. Za razliku od 2021. godine, u okviru ovog budžeta planirani su rashodi za provođenje opštih izbora, a ukupni rashodi za ove namjene u okviru općinskog budžeta iznose oko 40.000,00 KM.

Nasuprot tome, na pojedinim stavkama rashoda planirano je umanjnje sredstava u odnosu na 2021. godinu. Prije svega, stavka, Uspostava katastra komunalnih uređaja, konverzija postojećih podataka, te vektorizacija analognih u digitalni oblik se umanjuje za 25.000,00 KM zbog planiranog provođenja dijela projekta u tekućoj godini. Takođe izvršeno je umanjnje stavke „Ugovori o djelu“ za 14%, a prema preporuci Ureda za reviziju institucija u FBiH. Konačno, izvršeno je umanjnje i dijela drugih stavki, uz prijenos na druge, čime se obezbjeđuje zadovoljavajući nivo sredstava neophodnih za funkcionisanje Organa uprave u cjelini.

S druge strane, u okviru podgrupe "Ostale usluge za opštredruštvene potrebe" planirano je neznatno smanjenje od 10.000,00 KM, u odnosu na rebalansirani Budžet 2021. godine.

Ovim nacrtom se definišu potrebna sredstva na uobičajenom nivou zadovoljenja potreba održavanja postojeće infrastrukture. Na taj način se obezbjeđuje zaštita imovine i sigurnost građana uopšte, budući da se u najvećoj mjeri radi o putnoj infrastrukturi, mjerama preventivne i interventne zaštite, deratizacije, deminiranja, javnoj rasvjeti, komunalnim potrebama i slično.

U okviru podgrupe je predviđeno manje prestrukturiranje sredstava, čime se obezbjeđuje bolje zadovoljenje svih navedenih potreba. Ono je rezultat usklađivanja rastućih potreba održavanja sve veće i razvijenije putne i druge infrastrukture. Konstantno se vrše asfaltiranje novih dionica puteva, trasiranje novih, proširenje obuhvata zimskog održavanja i slično.

5.3. TEKUĆI GRANTOVI (TRANSFERI), KAMATE I SREDSTVA REZERVI

Iako se Budžet u cjelini u odnosu na 2021. godinu umanjuje za 676.000,00 KM, u okviru ove grupe rashoda je ipak planirano zadržavanje dostignutog nivoa podrške socijalne zaštite, privrede, organizacija civilnog društva, studentske i školske populacije, mladih uopšte i svih drugih segmenata društva koji se sufinansiraju kroz grantove.

Sredstva za ovu grupu izdvajanja za narednu godinu iznose 4.977.400,00 KM, što čini blizu ¼ općinskog budžeta, odnosno 23,83% ukupnih sredstava.

Posmatrano po pojedinačnim podgrupama, može se izdvojiti slijedeće:

- "Grantovi mjesnim zajednicama" su planirana na nivou Budžeta tekuće godine, koji u najvećoj mjeri zadovoljavaju osnovne potrebe finansiranja mjesnih zajednica, uključujući zimskim održavanjem i održavanjem javne rasvjete u mjesnim sredinama.
- "Grantovi socijalne zaštite i pomoći" su zadržani na približnom nivou tekuće godine - u 99%-tnom iznosu.

Ipak ovdje ističemo slijedeće: Uvođenjem novog vida pomoći boračkim populacijama koja se ostvaruje sa nivoa ZE-DO kantona i Federacije BiH došlo je do promjene u načinu isplate sredstava po osnovu dopunskih prava boraca i boračkih populacija. Uvedeno je pravo na egzistencionalnu naknadu koja se isplaćuje direktno sa trezora korisnicima, bez transfera Općinama. Ova sredstva na godišnjem nivou iznose oko 2.000.000,00 KM. S druge strane, predviđeno je gašenje drugih vidova pomoći. Zbog toga je u ovoj fazi izrade budžeta isključena stavka sredstava koja se doznachavaju iz ZE-DO kantona za stambeno zbrinjavanje.

Pored gore navedenog izvršeno je djelimično prestruktuiranje sredstva unutar podgrupe koja se odnose na visinu sredstava, ali bez suštinskih izmjena u ranije definsanim pomoćima.

Stoga su svi vidovi socijalnih i drugih pomoći koji su definisani u ranijim budžetima zadržani i u okviru Nacrta za 2022. godinu.

- Sredstva podgrupe "Grantovi za kulturu, obrazovanje i mlade" su takođe zadržani na približnom nivou tekuće godine – u 99%-tnom iznosu.
U cjelini se može konstatovati da je, nakon ukidanja drastičnih mjera vezanih za pandemiju tokom 2020. godine, došlo do normalizacije društvenih tokova, čime su i sredstva za finansiranje društvenih aktivnosti za 2021. godinu uvećana, a potom je to zadržano i u planu za 2022. godinu.
- Sredstva podgrupe "Grantovi u oblasti sporta" u cjelini se vraćaju na uobičajeni dostignuti nivo podrške u oblasti sporta.
Naglašavamo da općina pored izdvajanja u okviru ove podgrupe, kontinuirano radi na izgradnji i unapređenju sportske infrastrukture (izgradnja 4 školske sale, dvorane u Jelahu i slično), tako da su ulaganja u sport daleko veća od dijela koji je iskazan na samoj podgrupi grantova za sport.

Ukupna sredstva planirana za ovu podgrupu iznose 453.000,00 KM i čine 9,1% budžeta koji se izdvaja putem grantova za 2022. godinu. U okviru stavke se finansira rad 31 kluba, Sportskog saveza, obezbjeđenje trenažnog i takmičarskog procesa kroz JU SRC Tešanj i slično.

- Podgrupa "Grantovi udruženjima građana" je uvećana u odnosu na tekuću godinu, zbog potrebe izdvajanja većeg iznosa sredstava koja se dodjeljuju udruženjima građana prema projektnom pristupu uz provođenje javnog poziva. Ova sredstva su uvećana za 10.000,00 KM, što predstavlja uvećanje stavke od 22,22%.

- Sredstva podgrupe "Grantovi podrške privredi i ostalo" su umanjena za 7,62%, odnosno 100.000,00 KM u odnosu na rebalansirani Budžet 2021. godine. Umanjenje sredstava je nastalo, prije svega umanjnjem grant sredstava viših nivoa vlasti, a razloge za to smo navodili u dijelu grantova socijalne zaštite. Radi se o uvođenju novih vidova pomoći koji se transferišu direktno korisnicima bez posredovanja Općine. Najveći dio sredstava ove grupe grantova se odnosi na podršku privredi, sa oko 700.000,00 KM, što predstavlja direktan povrat budžetskih sredstava u privredne tokove. Značajna podrška privredi se ostvaruje i kroz JP TRA Tešanj čijim aktivnostima se u velikoj mjeri obezbjeđuju sredstava direktno za privredne subjekte, kroz obuke uposlenika, dokvalifikacije, prekvalifikacije, obezbjeđenje novih radnih mjesta, uvođenje standarda, softvera i slično. U protekloj godini su potpisani ugovori koji su u implementaciji u vrijednosti od oko 1,5 miliona KM. Izdvajamo i to da se u okviru ove grupe rashoda nalaze i sredstva za realizaciju ciljeva iz Strategije razvoja Općine Tešanj koja se planiran na godišnjem nivou od oko 100.000 KM.

- Podgrupa "Kamate i operativna budžetska rezerva" su planirani na istovjetnom nivou tekuće godine. Sredstava se planiraju za servisiranje povučenog dijela kredita EIB-a na koja se obračunava minimalne kamate po stopi od oko 0,5% (u zavisnosti od pojedinačnih tranši kredita). Budžetska rezerva sada čini 0,8% od ukupnih planiranih poreznih i neporeznih prihoda, dok maksimalan iznos operativne budžetske rezerve može iznositi 3% planiranih prihoda bez namjenskih prihoda, vlastitih prihoda korisnika i bez primitaka.

5.4. KAPITALNI GRANOTVI (TRANSFERI) I IZDACI

Ova grupa rashoda/izdataka uobičajeno trpi najveće izmjene zbog promjena u visini godišnjih prihoda budžeta.

Razlog tome je fleksibilnost kapitalnog za razliku od tekućeg dijela budžeta. Tekući dio budžeta koji obuhvata sredstva za funkcionisanje organa uprave, opštredruštvene potrebe i grantove finansira se iz poreznih i neporeznih prihoda i tekućih grantova. Njegova visina je određena u skladu sa potrebama budžetskih korisnika i ne mijenjaju se u značajnoj mjeri bez obzira na visinu budžeta, izuzev nastanka vanrednih okolnosti.

S druge strane, povećanje i smanjenje budžetskih prihoda se prelama preko kapitalnog dijela.

Najbolji pokazatelj ovog principa budžetiranja od strane naše Općine jeste, nedavno usvojeni rebalans Budžeta za 2021. godinu, kada je 98,33% sredstava uvećanja prihoda od ukupno 1.616.00000 KM usmjereno na kapitalni dio (1.589.000,00 KM).

Stoga je kapitalni dio budžeta u ovoj fazi pripreme umanjen u odnosu na tekuću godinu za 6,48%, odnosno 673.000,00 KM. Napominjemo da ovaj dio budžeta kroz javnu raspravu takođe pretrpi najveće izmjene, posebno kroz obezbjeđenje konačnih odluka o dodjeli grant sredstava viših nivoa vlasti po aplikacijama koje su već ranije podnesene.

Posmatrano po pojedinim podgrupama može se izdvojiti slijedeće:

- Podrška projektima drugih izvora i utrošak namjenskih sredstava.

Ova grupa čini 56,44% kapitalnog dijela budžeta sa 5.475.000,00 KM.

Najznačajnija stavka unutar podgrupe je "Projekt prikupljanja, odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda na području općine Tešanj" (3.000.000,00 KM). Planirana sredstva za 2022. godinu predstavljaju nastavak realizacije dijela ugovora koji neće biti okončan u 2021. godini, te za nastavak nove faze gradnje projekta prema javnoj nabavci koja će biti provedena u 2022. godini.

- Ponovo je planiran utrošak sredstava od koncesija i naknada za korištenje šuma. Ukupna sredstva za ove namjene planirana su u visini od 80.000,00 KM i ista će se dodatno rasporediti po lokalitetima kroz listu kapitalnih projekata za 2022. godinu.

- Predviđena su i sredstva na stavci "Podrška projektima Evropske komisije i drugih institucija-općinsko učešće" uz umanjenje sredstava za 80.000,00 KM, zbog okončanja realizacije CEB projekta u tekućoj godini (objekat sa 23 stambene jedinice za smještaj socijalno ugroženih lica).

- "Podrška projektima i utrošak sredstava kapitalnih grantova viših nivoa vlasti i drugih izvora" planirana je na nivou rebalansiranog iznosa tekuće godine, a na bazi trenutne procjene resornih službi koja će biti korigovana u zavisnosti od dodatnih informacija do izrade prijedloga budžeta.

- Izdvojena je posebna stavka „Gradnja objekta osnovne škole 9. septembar Medakovo“ u ukupnoj visini od 300.000,00 KM. Uz obezbjeđenje grant sredstava viših nivoa vlasti planira se nastavak radova koji se sada mogu definisati kao III faza realizacije.

- Planirana je nastavak gradnja sportske dvorane Jelah – III faza u ukupnoj visini od 400.000,00 KM.

- Ponovo su planiran sredstva na stavci „Rekonstrukcija raskrsnice Jelah“ u visini od 200.000,00 KM. Ova sredstva u tekućoj godini se nisu mogla realizovati zbog neriješenih imovinsko-pravnih odnosa. U narednoj godini se planira iznalaženje odgovarajućeg rješenja i implementacija projekta.

- Namjenska sredstva posebne naknade za zaštitu i spašavanje i fonda za vatrogastvo se troše kroz dvije izdvojene stavke, a sastoje se od prenesenih neutrošenih sredstava iz prethodnih godina i planiranih sredstava za narednu budžetsku godinu.

- I dalje se vrši kandidovanje projekata višim nivoima vlasti koji se realizuju kroz stavke „Sredstva za poslovne zone“ i „Sredstva za uređenje Starog grada – Gradine Tešanj i očuvanje pisane i materijalne baštine“. Realizacija ovih stavki će zavisiti od odobravanja grant sredstvima, tako da će i konačna visina sredstava biti definisana u prijedlogu budžeta, a po obezbjeđenju dodatnih informacija.

- Općinski projekti (novi projekti i nastavak započetih projekata)

Ova podgrupa čini 32,58% kapitalnog dijela budžeta sa 3.160.000,00 KM.

U okviru ove podgrupe obezbjeđuju se sredstva za nastavak ili okončanje niza projekata, a u okviru ovog dokumenta izdvajamo slijedeće:

- Realizacija ranije ugovorenih i prenesenih projekata iz prethodnih godina je, u ovoj fazi izrade budžeta, planirana u potpunosti na nivou tekuće godine od 990.000,00 KM. Budući da je nedavno usvojen rebalans Budžeta za 2021. godinu, očekuje se da će dio projekata iz rebalansa i drugih projekata biti ugovoren, ali da ne i okončan u tekućoj godini. Stoga se sredstva, uobičajeno, planiraju na ovoj izdvojenoj budžetskoj stavci. Konačna procjena o visini projekata koji će se uključiti u ovu stavku će biti dat u decembru nakon provođenja javne rasprave i po obezbjeđenju dodatnih informacija o stepenu realizacije projekata.

- Budžetska stavka za vodosnabdijevanje je planirana u visini od 1.100.000,00 KM. U okviru ove stavke, prioritetno se planiraju aktivnosti na obezbjeđenju novih količina vode. Za narednu godinu je planirana realizacija projekata koji će biti podržani od strane Ministarstva vodoprivrede, šumarstva i poljoprivrede ZE-DO kantona iz sredstava vodnih naknada za 2020. i 2021. godinu. Kako se sredstva vodnih naknada raspoređuju unazad za proteklu godinu, čime je proces realizacije dosta usporen, nadležno Ministarstvo je istaklo da će u 2022. godini izvršiti ubrzanje procedura kako bi se obezbijedilo donošenje blagovremene odluke o raspodjeli i ubrzao sam proces implementacije projekata.

- Stavka "Eksproprijacija i otkup zemljišta" za narednu godinu je planirana u visini od 600.000,00 KM, a odnose se na isplatu naknada za zemljište koje se otkupljuje u postupku eksproprijacije na trasi pristupne saobraćajnica autoputu na relaciji Bukva-Tešanjka i novih vodoizvorišta.

U okviru ove podgrupe planirana su sredstva za nastavak realizacije projekata, nabavke uređenja parking prostora sa parkomatima, revitalizaciju Usore, gradnju autobuskih stajališta, izradu prostorno-planske i projektne dokumentacije, izgradnje azila za pse, uređenje rasvjete u urbanim zonama, te za nabavku opreme i objekata za potrebe funkcionisanja Organa uprave.

Pored navedenog, potrebno je istaći da se u tekućoj godini očekuje završetak izrade sistema videonadzora na području općine Tešanj.

- Preostala kapitalna ulaganja i grantovi

Ova podgrupa čini 10,98% kapitalnog dijela budžeta sa 1.065.000,00 KM.

"Kapitalna ulaganja (Plan kapitalnih investicija)" predstavljaju stalnu budžetsku stavku koja je za narednu godinu planirana na istom nivou kao i prethodne godine (700.000,00 KM). Raspored sredstava će biti definisan posebnom odlukom Općinskog vijeća.

U ovom dijelu su planirana sredstva na stavci "Utrošak sredstava GSM licenci" u skladu sa planiranim namjenskim sredstvima prihodovne strane budžeta od 100.000,00 KM.

U ovoj fazi izrade budžeta izdvojena su sredstva za podršku kapitalnim projektima javnih ustanova. Sredstva su u ovoj fazi locirana na jedinstvenoj stavci u visini od 130.000,00 KM, a potreba izdvajanja ovih sredstava u budžetu uopšte i eventualni raspored istih na korisnike će biti definisana kroz javnu raspravu i konačni prijedlog budžeta.

Planirana su i sredstva na stavci „Izgradnja novog objekta JU Centra za socijalni rad Tešanj II faza“ u visini od 80.000,00 KM, kao nastavak započetih aktivnosti u 2021. godini.

Sredstva za podršku projektima vjerskih zajednica i crkava su zadržana na nivou iz prethodne godine.

5.5. POVRAT SREDSTAVA FINANSIRANJA

I u ovom budžetu je planirana stavka "Rezevisana sredstva za garancije date JP Toplana Tešanj" u visini od 70.000,00 KM. Od ukupno planiranog iznosa ove stavke 50% sredstava predstavlja obavezu Općine, dok drugi dio predstavlja ugovorenu obavezu rezervisanja sredstava prema Razvojnoj banci Federacije BiH.

Pored toga planirana je stavka „Otplata kredita EIB“ u visini od 125.000,00 KM koja se odnosi na dospjele obaveze po osnovu dijela kredita EIB-a koji je povučen prema pravilima za I tranšu kreditiranja i sada već dijela kredita koji je povučen u okviru II tranše kredita (po isteku grejs perioda od 5 godina).

Sredstva po osnovu ovih obaveza čine 1,58% od ukupnih poreznih i neporeznih prihoda za narednu godinu.

6. NAREDNE AKTIVNOSTI

Nacrt budžeta je sačinjen na bazi zahtjeva budžetskih korisnika, ta informacija i pokazatelja koji su bili dostupni u vrijeme pripreme istog. Za naredni period je planirano provođenje javne rasprave kojom će se definisati dodatni zahtjevi i potrebe korisnika budžetskih sredstava. Planira se provođenje javne rasprava u periodu od 01.11. do 30.11. 2021. godine.

S druge strane, na bazi dodatnih informacija, projekcija ostvarenja tekućeg Budžeta i drugih pokazatelja, bit će definisane eventualne promjene prihodovne strane budžeta, a koja služi kao osnova za prihvatanje iskazanih zahtjeva korisnika.

U okviru prijedloga bit će uvedeni elementi programskog budžetiranja i uspostavljanje veze pojedinačnih stavki sa ciljevima Strategije razvoja Općine, te izvršena izrada posebnog dijela u okviru kojeg se budžet iskazuje po općinskim službama i drugim budžetskim korisnicima iz općinskog Registra. U međuvremenu će biti obezbijeđeno ažuriranje Registra budžetskih korisnika i objava istog u Službenom glasniku Općine.

OBRADIVAČ

**Služba za finansije, privredu,
komunalne i inspeksijske poslove
Hojkurić Hamzaliya, dipl.oec.**

PREDLAGAČ

**OPĆINSKI NAČELNIK
Mr.sci.Suad Huskić**

Broj: 02-11-3-343-25/21

Datum:22.10.2021. godine